

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2010-2011

17 JANVIER 2011

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**indexant les tranches de part sur lesquelles
s'appliquent les droits de succession et
de mutation par décès**

RAPPORT

fait au nom de la
commission des Finances, du Budget, de la
Fonction publique, des Relations extérieures
et des Affaires générales

par M. Emmanuel DE BOCK (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : MM. Olivier de Clippele, Serge de Patoul, Mmes Marion Lemesre, Françoise Dupuis, Anne Sylvie Mouzon, MM. Eric Tomas, Yaron Pesztat, Mme Céline Fremault, MM. Joël Riguelle, Herman Mennekens, Mmes Sophie Brouhon, Brigitte De Pauw.

Membres suppléants : M. Emmanuel De Bock, Mmes Anne-Charlotte d'Ursel, Céline Delforge.

Autres membres : Mme Carla Dejonghe, M. Ahmed Mouhssin, Mme Caroline Persoons.

Voir :

Document du Parlement :

A-29/1 – S.O. 2009 : Proposition d'ordonnance.

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2010-2011

17 JANUARI 2011

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**ter indexering van de gedeelten van aandeel
waarop de successie- en overgangsrechten
bij overlijden van toepassing zijn**

VERSLAG

uitgebracht namens de
commissie voor de Financiën, Begroting,
Openbaar Ambt, Externe Betrekkingen
en Algemene Zaken

door de heer Emmanuel DE BOCK (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Olivier de Clippele, Serge de Patoul, mevr. Marion Lemesre, mevr. Françoise Dupuis, mevr. Anne Sylvie Mouzon, de heren Eric Tomas, Yaron Pesztat, mevr. Céline Fremault, de heren Joël Riguelle, Herman Mennekens, mevr. Sophie Brouhon, mevr. Brigitte De Pauw.

Plaatsvervangers : de heer Emmanuel De Bock, mevr. Anne-Charlotte d'Ursel, mevr. Céline Delforge.

Andere leden : mevr. Carla Dejonghe, de heer Ahmed Mouhssin, mevr. Caroline Persoons.

Zie :

Stuk van het Parlement :

A-29/1 – G.Z. 2009 : Voorstel van ordonnantie.

**I. Exposés introductifs de MM.
Serge de Patoul et Olivier de Clippele,
auteurs de la proposition d'ordonnance**

M. Serge de Patoul remercie la Présidente d'avoir inscrit la proposition à l'ordre du jour mais souligne que les auteurs fêtent les 20 ans de sa rédaction.

La proposition d'ordonnance propose d'indexer les tranches sur lesquelles s'appliquent les droits de succession et de mutation.

Le système d'imposition des droits de succession se fait par paliers. Suivant la valeur de la succession, il y a un pourcentage imposé de droits de succession.

En ne les modifiant pas, nous observons une progression de l'imposition fiscale. La valeur des biens augmente à cause de la diminution de la valeur monétaire.

En prenant l'évolution de l'indice des prix de 1980 à 2010 nous passons de 100 à 215,32. La valeur monétaire a diminué de plus de la moitié.

Par rapport à 1989 – année de la constitution du Parlement et deux ans avant le dépôt de la proposition d'ordonnance – on note une dépréciation de 52,48% de la valeur monétaire (de 100 en 1989 à 152,48 à aujourd'hui). Entre-temps, on peut relever une progression lente, progressive et discrète des droits de succession. Cette augmentation n'est pas égale auxdits 52,48%. Elle les dépasse dans la mesure où des paliers existent. Un bien évalué à une valeur supérieure, change en effet pour partie de palier et est soumise à une augmentation plus forte que la dépréciation de la valeur monétaire.

La proposition se limite à indexer les tranches et n'empêchera pas d'autres augmentations des droits de succession.

Il n'y aura aucune perte de recettes. La proposition se limite à empêcher l'augmentation automatique de l'imposition.

Souvent, le patrimoine immobilier constitue un élément important des successions. L'évolution du patrimoine immobilier diffère de celle de l'indice des prix. Ainsi, on peut évoquer une multiplication par dix par rapport à la situation lors du dépôt de la proposition. En 1989, un bien qui coûtait par exemple 25.000 EUR vaut aujourd'hui 250.000 EUR. Ceux qui ont acquis un tel bien n'étaient pas fortunés au départ et ne le sont pas davantage aujourd'hui. Or, l'imposition des fortunes a pour résultat que certains héritiers devront quasiment racheter leur biens. Ils se verront obligés de repayer la valeur pour l'acquérir. Cela est particulièrement le cas pour les couples dont un partenaire décède. L'indexation proposée permettrait d'atténuer cette situation révoltante.

**I. Inleidende uiteenzettingen van de heren
Serge de Patoul en Olivier de Clippele,
indieners van het voorstel van ordonnantie**

De heer Serge de Patoul feliciteert de Voorzitter, omdat ze het voorstel op de agenda heeft ingeschreven. Hij benadrukt evenwel dat de indieners de twintigste verjaardag van het voorstel vieren.

Het voorstel van ordonnantie stelt voor om de gedeelten waarop de successie- en overgangsrechten bij overlijden van toepassing zijn te indexeren.

Het systeem van de successierechten werkt trapsgewijs. Naargelang de waarde van de nalatenschap wordt een vastgelegde belastingvoet gehanteerd.

Als de gedeelten van aandeel niet worden gewijzigd, neemt de belasting geleidelijk toe. De waarde van het vermogen stijgt wegens de muntontwaarding.

Gelet op de evolutie van de prijzenindex tussen 1980 en 2010, evolueert men van 100 naar 215,32. De munt heeft meer dan de helft van zijn waarde verloren.

Ten opzichte van 1989 – toen het Parlement werd opgericht en twee jaar vóór het voorstel van ordonnantie werd ingediend – is de waarde van de munt gedaald met 52,48% (van 100 in 1989 naar 152,48 vandaag). Ondertussen werden de successierechten geleidelijk, progressief en discreet verhoogd. Die verhoging is niet gelijk aan de voornoemde 52,48%, maar groter, aangezien er met schijven wordt gewerkt. Een goed waarvan de waarde hoger wordt geraamd, komt immers ten dele in een hogere schijf terecht en wordt onderworpen aan een verhoging die groter is dan de muntontwaarding.

Het voorstel bepaalt er zich toe de schijven te indexeren en staat andere verhogingen van de successierechten niet in de weg.

Het voorstel leidt niet tot verlies aan ontvangsten. Het beperkt er zich toe de automatische verhoging van de belasting te beletten.

Het onroerend vermogen vormt vaak een belangrijk onderdeel van de nalatenschappen. De evolutie van het onroerend vermogen verschilt van die van de prijzenindex. Men kan spreken van een vertienvoudiging in vergelijking met de periode waarin het voorstel werd ingediend. Een pand dat in 1989 bijvoorbeeld 25.000 euro waard was, heeft thans een waarde van 250.000 euro. Degenen die zo'n pand hebben aangekocht, waren toen niet welgesteld en zijn dat vandaag evenmin. De vermogensbelasting leidt er evenwel toe dat sommige erfgenamen het pand als het ware opnieuw moeten kopen. Ze zijn verplicht om de waarde van het pand opnieuw te betalen om het te kunnen erven. Dat is in het bijzonder het geval voor koppels van wie een van de partners overlijdt. De voorgestelde indexering zou het mogelijk maken om die schandelijke situatie te temperen.

Enfin, il convient de faire une remarque de cohérence. Si le revenu cadastral est quant à lui indexé, ce qui permet en effet de maintenir dans le temps une imposition similaire, il serait normal de garder la même cohérence dans l'autre sens. D'où la nécessité d'indexer les tranches des droits de succession.

M. Olivier de Clippele rappelle aux commissaires que les tranches évolutives de taxation sont celles adoptées en 1977 sous le ministre Gaston Geens. La tranche supérieure en ligne directe était de 20 millions BEF. A cette époque, cette tranche atteignait peu de personnes. Cette tranche correspond aujourd'hui à un patrimoine de 140 millions BEF.

En ligne indirecte, les successions étaient taxées à 80% à partir de 7 millions BEF en 1977. Ces 80% équivalent aujourd'hui à 175.000 EUR. Avec 7 millions BEF, il était jadis possible de s'acheter une villa avec piscine à Uccle. Aujourd'hui, on achète pour cette même somme seulement un studio ou un appartement avec une seule chambre.

La non-indexation a donc fait se déplacer une taxation réservée jadis à des patrimoines importants vers des patrimoines moyens voire, en ligne indirecte, modestes. Dans certains cas, il ne reste quasiment plus rien de la succession.

II. Discussion générale

Mme Anne Sylvie Mouzon confirme que la non-indexation des tranches de part sur lesquelles s'appliquent les droits de succession est une forme non-dite d'augmentation de l'impôt, et que chacun en est pleinement conscient. C'est le cas depuis 20 ans.

L'impôt sur la succession est, en Belgique, le seul impôt sur le patrimoine. Il a le mérite d'être progressif, de fonctionner par tranche, contrairement à de nombreuses autres taxes.

Enfin, la Région a besoin de recettes. L'intervenante rappelle que les droits de succession ont été réaménagés en Région de Bruxelles-Capitale et que le logement principal des personnes a été ménagé à cette occasion. Le taux de taxation demeure ridiculement bas en ligne directe.

Le groupe PS ne votera pas pour la proposition d'ordonnance.

M. Joël Riguelle rejoint pour partie ces arguments mais souhaite que la Cour des comptes évalue le manque de recettes qu'entraînerait la proposition d'ordonnance.

Mme Sophie Brouhon souligne que la proposition a vingt ans. La non-indexation des tranches entraîne une stagnation, voire une réduction des recettes provenant des droits de succession.

Er zij tot slot gewezen op een incoherentie in het belastingsysteem. Als het kadastraal inkomen wordt geïndexeerd, waardoor de belasting in de tijd op hetzelfde peil blijft, zou het normaal zijn dat er ook naar coherentie in omgekeerde zin wordt gestreefd. Daarom moeten de schijven van de successierechten worden geïndexeerd.

De heer Olivier de Clippele wijst de commissieleden erop dat de belastingschijven in 1977 werd goedgekeurd onder minister Gaston Geens. De hoogste schijf in rechte lijn was 20 miljoen BEF. Weinig erfgenamen zaten toen in die schijf, die thans overeenkomt met een vermogen van 140 miljoen BEF.

In 1977 werden nalatenschappen in de zijlijn vanaf 7 miljoen BEF belast tegen 80%. Die 80% komt vandaag overeen met 175.000 euro. Met 7 miljoen BEF kon men toen een villa met zwembad in Ukkel kopen. Vandaag koopt men voor dat bedrag slechts een studio of een appartement met 1 slaapkamer.

Het niet indexeren heeft ertoe geleid dat een belasting die destijds voorbehouden was voor grote vermogens, thans wordt geheven op middelgrote vermogens en zelfs op bescheiden vermogens in de zijlijn. In bepaalde gevallen blijft er bijna niets meer over van de nalatenschap.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Anne Sylvie Mouzon bevestigt dat het niet indexeren van de gedeelten van aandeel waarop de successierechten worden geheven, een verkapt vorm van belastingverhoging is en dat iedereen zich daar terdege van bewust is. Dat is al 20 jaar het geval.

De successierechten zijn de enige vermogensbelasting in België. Ze zijn progressief en worden trapsgewijs geheven, in tegenstelling tot vele andere belastingen.

Het Gewest heeft behoefte aan ontvangsten. De spreekster wijst erop dat de successierechten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden herzien en dat daarbij rekening werd gehouden met de hoofdwoning. De belastingvoet in de rechte lijn blijft belachelijk laag.

De PS-fractie zal het voorstel van ordonnantie niet steunen.

De heer Joël Riguelle is het ten dele eens met dat argument, maar wenst dat het Rekenhof nagaat hoeveel het Gewest minder zou ontvangen als het voorstel wordt aangenomen.

Mevrouw Sophie Brouhon noteert dat het voorstel 20 jaar oud is. Het niet-indexeren van de schijven leidt tot een stagnatie en zelfs tot een vermindering van de inkomsten uit successierechten.

Il est injuste d'exiger de tels droits de succession des personnes qui sont parvenues à acquérir un bien immobilier grâce à leur travail, déjà imposé par ailleurs. Pourquoi à nouveau taxer lourdement cette épargne?

Le groupe sp.a est disposé à discuter des droits de succession dans le cadre d'une approche plus progressiste et sociale, et il s'abstiendra lors du vote.

M. Yaron Pesztat rejoint la demande de M. Riguelle. L'heure n'est pas à une diminution des recettes fiscales de la Région, mais il serait intéressant d'évaluer l'impact de la proposition.

L'intervenant se félicite d'entendre dire que le marché immobilier a augmenté à Bruxelles. Le groupe MR ne l'a pas toujours reconnu.

Le groupe Ecolo ne tombera pas dans le piège qui lui est tendu. Systématiquement, le groupe MR dépeint le cas du pauvre héritier qui hérite d'un seul bien qu'il est contraint de vendre pour pouvoir payer ses droits de succession. Ce cas a de quoi faire pleurer dans les chaumières et est en effet problématique. Or, toutes les successions ne sont pas composées d'un seul bien! Quantité de successions contiennent un patrimoine plus important. C'est loin d'être la règle générale de voir les héritiers en difficulté de payer leurs droits de succession au point de devoir vendre leur bien. Il ne faudrait pas que ce cas cité permette à d'autres de jouir indûment de l'indexation des tranches. C'est pourquoi le groupe Ecolo ne souscrit pas à la proposition d'ordonnance.

Mme Brigitte De Pauw souligne à son tour que la proposition date de 1991 et déplore l'absence du ministre des Finances. Son point de vue est pourtant important, car un calcul de l'impact par ses services serait plus que bienvenu. On fait souvent référence aux systèmes de droits de succession plus intéressants en vigueur dans d'autres régions. Il convient toutefois de considérer le tout dans son ensemble en gardant à l'esprit ce qui est financièrement faisable. Le groupe CD&V votera contre la proposition d'ordonnance.

M. Eric Tomas note que cette proposition a été déposée à cinq reprises sans avoir été modifiée d'un iota alors que la situation a évolué depuis 1991, notamment en matière de droits de succession.

La proposition n'a pas eu de succès, même lorsque le groupe MR était au pouvoir.

Ne perdons donc pas notre temps avec ces anciennes propositions.

Que l'on change le Règlement du Parlement et que l'on interdise de redéposer un même texte plus d'une seule fois!

La Présidente retient la suggestion faite par M. Tomas. Elle n'a pas le sentiment de perdre son temps puisque c'est la

Het is onrechtvaardig dit soort successierechten te heffen voor mensen die via hun arbeid, die reeds belast werd, een onroerend goed konden verwerven. Waarom deze spaarcenten nogmaals zwaar belasten?

De sp.a-fractie is bereid om de successierechten te bespreken in een meer progressief en sociaal verhaal en zal zich onthouden bij de stemming.

De heer Yaron Pesztat sluit zich aan bij het verzoek van de heer Riguelle. Het is niet het moment om de belastinginkomsten van het Gewest te verlagen, maar het zou interessant zijn de weerslag van het voorstel na te gaan.

Het verheugt de spreker te horen dat de Brusselse vastgoedmarkt in de lift zit. De MR-fractie heeft dat nog altijd niet erkend.

De Ecolo-fractie zal niet in de gespannen valstrik lopen. De MR-fractie beschrijft systematisch het geval van de arme erfgenaam die een enkel goed erft en het moet verkopen om zijn successierechten te betalen. Dat geval beroert tot tranen toe en is ook werkelijk problematisch. Maar niet alle successies bestaan uit één enkel goed, vele ervan omvatten een aanzienlijker patrimonium. Het is zeker geen algemene regel dat de erfgenamen het zo moeilijk hebben om hun successierechten te betalen dat ze hun goed moeten verkopen. Dergelijk gevallen mogen niet mogelijk maken dat anderen onterecht voordeel halen uit indexeringen. Om die reden stemt de Ecolo-fractie niet in met het voorstel van ordonnantie.

Mevrouw Brigitte De Pauw noteert op haar beurt dat het voorstel dateert van 1991 en betreurt de afwezigheid van de minister van Financiën. Zijn standpunt is belangrijk want een berekening van de impact door de administratie zou erg welkom zijn. Vaak wordt verwezen naar interessantere systemen van successierechten in andere gewesten. Alles dient evenwel in zijn geheel te worden bekeken met een oog op wat financieel mogelijk is. De CD&V-fractie zal het voorstel van ordonnantie verwerpen.

De heer Eric Tomas merkt op dat het voorstel al vijfmaal is ingediend zonder de geringste wijziging, terwijl de situatie geëvolueerd is sedert 1991, met name inzake de successierechten.

Het voorstel heeft geen succes gehad, zelfs niet toen de MR-fractie aan de macht was.

Laat ons dus geen tijd verliezen met die oude voorstellen.

Het zou beter zijn het Reglement van het Parlement te veranderen en te verbieden dat eenzelfde tekst meer dan een keer wordt ingediend!

De Voorzitster neemt het voorstel van de heer Tomas in overweging. Zij heeft niet het gevoel dat zij haar tijd verliest,

première fois que la commission traite la proposition d'ordonnance.

III. Discussion des articles et votes

Article 1er

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 1er est rejeté par 8 voix contre 4 et 3 abstentions.

M. Joël Riguelle justifie son abstention par l'absence d'une évaluation chiffrée de la mesure qu'il avait demandée. Son groupe n'a pas été en mesure de se former un jugement définitif.

La Présidente n'exclut pas une actualisation chiffrée du texte.

IV. Vote sur l'ensemble

L'ensemble de la proposition d'ordonnance est rejeté par 8 voix contre 4 et 3 abstentions.

– *Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.*

Le Rapporteur,

Emmanuel DE BOCK

La Présidente,

Françoise DUPUIS

want het is de eerste keer dat de commissie het voorstel van ordonnantie in behandeling neemt.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 1

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 1 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 4, bij 3 onthoudingen.

De heer Joël Riguelle rechtvaardigt zijn onthouding door het gebrek aan een becijferde evaluatie van de maatregel zoals hij gevraagd had. Zijn fractie heeft geen definitief oordeel kunnen vormen.

De Voorzitter sluit een bijwerking van de cijfers van de tekst niet uit.

IV. Stemming over het geheel

Het voorstel van ordonnantie wordt in zijn geheel verworpen met 8 stemmen tegen 4, bij 3 onthoudingen.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur,

Emmanuel DE BOCK

De Voorzitter,

Françoise DUPUIS